

KÁZÁNÍ V EVANGELICKÉM SBORU LIPTÁLE V NEDĚLI 16. ZÁŘÍ 2007

Kazatel 11.9-12.5. 13-14

Raduj se, mládenče, ze svého mládí, užívej pohody ve své mladosti a jdi si cestami svého srdce, za vidinami svých očí. Věz však, že tě za to všechno Bůh postaví před soud. Hoře si ze svého srdce vyklidí a drž si od těla zlo, vždyť mládí a úsvit jsou pomíjivé. Pamatuj na svého Stvořitele ve dnech svého mládí. Dříve než nastanou zlé dny a než se dostaví léta, o nichž řekneš: Nemám zalíbení; Než se zatmí slunce a světlo, měsíc, hvězdy, a vrátí se po dešti mraky. V ten se začnou třást strážcové domu a mužové zdatní se zkríví a mlečky nechají práce a bude jich málo, a ty, kdo hledí z oken, obestře temnota, a zavrou se dveře do ulice a ztiší se hlas mlýnku a vstává se bude za šveholu ptactva a všechny zpěvy budou znít přidušeně. A člověk se bude bát výšek a úrazů na cestě; a rozkveté mandloň a kapara ztratí účinnost a člověk se vydá do věčného domu a ulicí budou obcházet ti, kdo naříkají nad mrtvými... Závěr všeho, co jsi slyšel: Boha se boj a jeho přikázání zachovávej, neboť na tom u člověka všechno závisí. Veškeré dílo Bůh postaví před soud i vše, co je utajeno, ať dobré, či zlé.

Poslední slova laskavého skeptika Koheleta se obracejí k mladým lidem. Starý mudrc, jehož hlavní myšlenkou je to, že všechno na světě je marnost, protože to pomíjí, si zřejmě uvědomuje, že ho můžou poslouchat i mladí a ti řeknou: Prosím tě, dědo, co to tady vykládáš o marnosti života, vždyť život je krásný a záleží jen na nás, jak si ho prožijeme!

Koheletovi slouží ke cti, že toho mladého neokřikne: Drž ústa, nic nevíš! Vždyť on přece také prožil mládí a než dospěl ke svému poznání, musel ledacos prožít. A ví také, že mladému člověku můžete říkat cokoli horem, dolem a on to stejně nebere vážně, protože si to sám musí prožít a zkusit, aby řekl: Měls, dědo, pravdu; měl jsem tě poslechnout. Kazatel tedy moudře řekne: Raduj se, mládenče, užívej si pohody, jdi za svými sny... Ale hned mu to osolí: Ale věz, že tě za to všechno Bůh postaví před soud.

Zdá se, že Kazatel byl spíše kalvinista než luterán. Luteráni totiž podle svého učitele řeknou: Žij si, jak se ti líbí, neboť čím víc hřešíš, tím víc ti vychází vstříc Boží milost a ty jako hříšník do ní padneš jako do záchranné sítě! Ale kalvinisté řeknou: Neber Boží milost nadarmo! Pamatuj na to, že cokoli děláš, vše zůstává v Boží paměti a v den soudu to bude použito proti tobě! Přiznám se, že jsem spíše kalvinista nebo Český brácha a ti dva si společně s Kazatelem notují: Raduj se, užívej si, sni, mladý člověče, ale nemysli si, že pokud přitom hřešíš, že ti to beztravně projde. Raduj se, ale buď si při tom vědom své odpovědnosti před Bohem. Přiznávám, že tento přístup k životu je mi velmi blízký. Byl jsem si většinou vědom toho, že žiji své dny před Boží tváří a to dávalo mému rozběhu určité hranice. Možná je to sám Bůh, kdo vyvoleného mladého člověka chrání před extrémem a pomůže mu zůstat v mezích únosnosti. Tím ale nechci vyloučit tu luterskou možnost, že se mladý člověk úplně odváže a raduje se ze života úplně bez omezení a nakonec dojde také k tomu, že to přeháněl, a děkuje Bohu, že ho zastavil a přivedl ho k pokání. Možná že ten luterán víc prožívá Boží milost než my kalvinisti, kteří si vždycky zachováváme v srdci ten pocit, že jsme trochu lepší, když jsme to ra'ování ze života nepřehnali nepropadli řádění a hřešení.

Pro všechny ovšem platí: Pamatuj na svého Stvořitele dříve než nastane stáří. Stáří je tu vyjádřeno jako dny, o nichž se řekne: Nemám v nich zalíbení. Je to líčeno v mistrných přirovnáních: Předně je to období bez světla, čas přitímní nebo přímo temnoty. Třesoucí se strážci domu jsou zesláblé, rozechvělé ruce. Zdatní mužové, kteří se zkríví, představují zdeformované dolní končetiny. Mlečky, které nechají práce a bude jich málo představují zase řídnuocí zuby. Ti, kdo hledí z oken obestřeni temnotou jsou oči. Zavřené dveře do ulice a ztišený hlas mlýnku připomínají úbytek sluchu a komunikace s okolím. Ke stáří patří i nespavost, tedy vstávání za šveholu ptactva a nechuť ke zpívání – vždyť už ani nemám radost a ztratil jsem hlas. A strach z výšek působící závratě a nechuť vycházet z domu, nedej Bůh cestovat někam dál; co kdyby se mi z udělání něco stalo? Rozkvetlá mandloň připomíná šedivé vlasy starého člověka. Kapara je orientální koření používané jako chuťové dráždivo a my za tím obrazem vidíme vyhasínání vášní a touhy obecně – u starého člověka už nezabírá ani viagra. Čím dál víc se myslí na smrt až jednoho dne se stařec chtě nechtě vydá do věčného domu mrtvých a v jeho bydlišti se bude ozývat kvílení plaček.

Ptáme se po důvodu, proč to Kazatel takto líčí. Není to jistě poezie pro poezii. Pro staré to také nebude, protože ti moc dobře vědí, jaké trampoty stáří přináší. Je to předně pro mladé. A zase ne jako hrozba: Počkej, i ty budeš jednou starý! Spíš než taková hrozba tak tento poetický styl uvádějící v detailech jednotlivé rysy stáří přivede mladého člověka k zamyšlení nad tím, že

jednou také bude starý. A pak kromě jiných šancí ztratí i tu veledůležitou, totiž pamatovat na svého Stvořitele. Znamé přísloví „co se v mládí naučíš, v stáří, jak ovs našel“ platí i pro oblast víry. Kdo se nenaučí v mládí znát Bibli, modlit se, chodit do kostela, spoléhat na Boha, ten už to ve stáří nedožene. Protože se dostaví dny, o nichž řekneš: Nemám v nich zalíbení! Když se člověku roztřepou ruce, zeslábnou nohy, rozbolí ho zuby, přestanou sloužit oči a uši, nebude moci dojít do kostela, tak jak bude moci navázat spojení s Bohem? Poznal jsem to v domovech důchodců. Tam posedávají na chodbách staří lidé, kteří už nemohou pracovat, ale nejsou ani schopni přijímat nějaké nové informace, a proto nepřijmou pozvání: Pojd'te se s námi pomodlit a zazpívat a zamyslet se nad Božím slovem! Jim to už nic neříká. Misie mezi starými lidmi, kteří v mládí neslyšeli evangelium, je beznadějná. Starý člověk se už nedokáže rozhodnout pro cestu víry, obrátit se ke Kristu, vyznat své hříchy a prosit za odpuštění, když o tom nikdy v mládí neuvažoval. Protože nepamatoval na svého Stvořitele ve dnech své mladosti, tak teď ve stáří už je taková výzva marná.

Pamatuj na svého Stvořitele ve dnech své mladosti! To je slovo nejen ke svobodným mladým lidem, ale také k rodičům, kteří byli vychováni v církvi. „**Zasvěť už chlapce do jeho cesty, neodchýlí se od ní ani když zestárne.**“ Př 22,6. Dnešní doba víře nepřejde. Rodiče mi klidně řeknou, že dítě nebude chodit do náboženství, protože má výtvarku, karate nebo taneční kroužek. To mě nepředstavitelně vytáčí a zároveň je mi z toho hrozně smutno, že si neuvědomují, že náboženská výchova má mít přednost přede vším ostatním, protože pomáhá navázat životodárný vztah ke Stvořiteli. Od rodičů je to nejen krátkozraké, ale i sobecké, protože oni sami dostali tu výchovu a až budou staří, tak se k Bohu budou moci vrátit, poněvadž ten základ mají v sobě. Ale jejich děti už Stvořitele možná vůbec nepoznají, když o něm nebudou poučeni v mládí. Karate ani malování ani hra na klavír jim při stařeckém omezení nepomohou, ale víra by jim pomohla – kdyby v mládí poznali Stvořitele. Kazatel tedy oslovuje všechny, komu to ještě myslí a komu slouží zdraví: Pamatuj na Stvořitele svého ve dnech mladosti své.

Závěr celé knihy Kazatel je pak ve slovech: Boha se boj a jeho přikázání zachovávej... A věz, že veškeré dílo Bůh postaví před soud. Jestli je nějaký recept na spokojený život jednotlivce i společnosti, pak je obsažen v těchto slovech. Kde lidé nemají bázeň, nábožnou úctu před tím, co je přesahuje, tam život ztrácí řád a stává se džunglí. Protože většině dnešních lidí nikdo neřekl o Stvořiteli, jednají účelově, neresppektují žádné řady a netuší nic o budoucím soudu. Přitom soud tu není myšlen jenom jako trestní instituce, ale jako celkové zhodnocení životního díla. Kdo staví dům svého života bez bázně a respektu vůči Božím přikázáním, ten staví jako ze dřeva a ze slámy. Výsledek jeho života bude hromádka popela. Kdo však žije v bázni a respektu, ten staví z kamene a dalších nehořlavých materiálů a jeho stavba projde soudem.

I když jsem se na počátku přiznal k naklonnosti k přísnému kalvinismu, který sám sebe drží na uzdě, aby v radosti ze života nepřestupoval hranice, přece musím přiznat, že vzhledem k budoucímu soudu nestavím na vlastní bezúhonnosti. Doufám, že moje životní dílo neskončí v bezcenné hrstce popela, a to jen díky Boží milosti. Ale i to, že mohu doufat v milost, že na soud nepřijdu, je jen díky tomu, že se mi dostalo v mládí vyučování v Boží cestě a že jsem díky Bohu a díky jeho církvi a jeho služebníkům a služebnicím nemohl lehkovážně zapomenout na svého Stvořitele. Proto vám mladým vřele doporučuji: Pamatujte na svého Stvořitele, dokud jste mladí. Vám ve středním věku říkám: Pamatujte na to, co jste se o Bohu naučili a dopřejte poznání Boha svým dětem. Udělejte maximum pro to, aby se seznámili s Kristovým učením. A vám starším říkám: Nedejte se docela otrávit nepříjemnými průvodními jevy stáří, ale dejte si denně zahřívát srdce jistotou, že jako vás Bůh vedl v době mládí, tak vás i ve dnech vašeho stáří povede, ba ponese. „**Vždyť Hospodinovo milosrdenství je nad těmi, kteří se ho bojí, a jeho spravedlnost nad syny synů, kteří ostříhají smlouvy jeho a pamatují na přikázání jeho, aby je činili.**“

Amen

jh

Náš Stvořiteli a Otče, kdo jsme my, že na nás pamatuješ ve svém plánu spásy? Dals nám život, vykoupils nás z hříchů v Kristově oběti na kříži, posiláš nám Ducha svatého, aby nás učil a vedl po správné cestě. A přece si tvého zájmu nevážíme a zapomínáme na tebe. Děkujeme, že nás k sobě voláš a že nás vedeš slovem i událostmi života. Za to tě chválíme a z toho se radujeme. Prosíme, nezapomeň na nás a neopouštěj nás. Amen

Čtení: 1K 3,9-17 * Poslání: 1J 5,1-4 * Písně: 25 (1-4), SV... ,446, 690, 487